

HOVRÄTTEN FÖR
VÄSTRA SVERIGE
Avdelning 2
Rotel 23

PROTOKOLL
2021-01-29
Föredragning i
Göteborg

Aktbilaga 17
Mål nr Ö 4158-20

RÄTTEN

Hovrättslagmannen Eva Ahlquist, hovrättsrådet Christina Fleur och hovrättsassessorn Gustaf Strand

PARTER

Klagande

Andréhn - Schiptjenko Aktiebolag, 556433-9991
Linnégatan 31, 114 47 Stockholm

Ombud: Advokaten Jens Tillqvist
Box 1670, 111 96 Stockholm

Motpart

Pilane Heritage AB (svb), 559043-3917
Sältebo 1, 471 92 Klövedal

Ombud: Advokaten Fredrik Andersson och jur.kand. Axel Hallén
Box 2235, 403 14 Göteborg

SAKEN

Rättegångskostnad

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Uddevalle tingsrätts slutliga beslut den 1 juli 2020 i mål nr T 1469-18, se bilaga A

Målet föredras och hovrätten antecknar följande.

Andréhn - Schiptjenko Aktiebolag (Andréhn - Schiptjenko) har yrkat att hovrätten befriar bolaget från skyldigheten att ersätta Pilane Heritage AB (svb):s (Pilane) rättegångskostnad vid tingsrätten och i stället förpliktar Pilane att ersätta Andréhn - Schiptjenkos rättegångskostnad där, i andra hand beslutar att vardera part ska stå sin rättegångskostnad vid tingsrätten.

Pilane har motsatt sig ändring av tingsrättens beslut.

Parterna har begärt ersättning för rättegångskostnader i hovrätten.

Dok.Id 584534

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 40	Packhusplatsen 6	031-701 22 00	-	måndag – fredag
401 20 Göteborg		E-post: hovratten.vastrasverige@dom.se		08:00–16:00
		www.vastrahovratten.domstol.se		

Andréhn - Schiptjenko har vidhållit vad som tidigare anförts och tillagt i huvudsak följande. Pilane uppmanades av Andréhn - Schiptjenko att anmäla skadan på skulpturen till sitt försäkringsbolag, men gjorde inte det trots utfästelser därom. Pilane upplyste inte heller att Andréhn - Schiptjenko hade möjlighet att göra en anmälan direkt till försäkringsbolaget. Under processens gång återopade Pilane handlingar som indikerade att Andréhn - Schiptjenko kunde göra en sådan anmälan. Försäkringsbolaget nekade först Andréhn - Schiptjenko att göra en skadeanmälan, eftersom Pilane meddelat att det inte skulle göras någon anmälan, men betalade senare ut full ersättning till Andréhn - Schiptjenko. Pilanes försäkringsbolag hade en klar rättslig ställning till tvisten och bolagets åtgärd uppfyllde Andréhn - Schiptjenkos syfte med processen. Den part som kontinuerligt försöker bilägga en tvist så kostnadseffektivt som möjligt för båda parter och därefter får tvisten löst av motpartens försäkringsbolag måste också få ersättning för sin rättegångskostnad. För det fall hovrätten anser att försäkringsbolaget inte haft en rättslig koppling till tvisten bör kostnaderna i vart fall kvittas.

Pilane har vidhållit vad som tidigare anförts och tillagt i huvudsak följande. Pilane informerade försäkringsbolaget redan i maj 2017 att skadan på skulpturen hade upptäckts. I september samma år krävde Andréhn – Schiptjenko att få fakturera Pilane det försäkrade värdet om 75 000 euro samt föreslog att Pilane skulle ”lösa saken” med försäkringsbolaget och att verket skulle destrueras. Pilane ställde sig tveksamt till att medverka till en försäkringsanmälan som gick ut på att skulpturen skulle destrueras och ansåg även att skadan uppkommit innan skulpturen kom till Pilane. Andréhn - Schiptjenko fick drygt åtta månader innan talan väcktes information att Pilane inte skulle göra någon anmälan till försäkringsbolaget. I oktober 2017 fick Andréhn – Schiptjenko därtill information om samtliga försäkringar. Utbetalningen av försäkringsersättningen förutsatte att Andréhn – Schiptjenko genomförde två överlåtelse. För att undantagsregeln i 18 kap. 5 § andra stycket rättegångsbalken ska tillämpas när tredje parts medverkan medfört att käromålet blivit ändamålslost krävs antingen att det kan antas att den återkallande partens talan skulle ha vunnit bifall eller att tredje parten och den återkallande parten civilrättsligt kan betraktas som en enhet. Eftersom ingen bevisupptagning skett saknas underlag för att anta att Andréhn - Schiptjenko skulle ha

vunnit framgång med sin talan. Det saknas därmed också skäl för kvittning av kostnaderna. När det gäller tredje parts ställning är det centrala om denna part haft ett egenintresse. Försäkringsbolaget har inte haft något sådant intresse. Inte heller har Pilane och försäkringsbolaget haft ett sådant förhållande att de civilrättsligt framstått som en enhet i förhållande till Andréhn - Schiptjenko.

Hovrätten fattar följande

BESLUT, att meddelas den 1 februari 2021

Slut

Hovrätten fastställer tingsrättens beslut i fråga om rättegångskostnad.

Andréhn - Schiptjenko Aktiebolag ska ersätta Pilane Heritage AB för rättegångskostnader i hovrätten med 65 000 kr avseende ombudsarvode jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för hovrättens beslut till dess betalning sker.

Skäl

Frågan i målet är om det föreligger särskilda omständigheter som ger anledning att bestämma ersättningsskyldigheten för rättegångskostnaderna på annat sätt än enligt huvudregeln i 18 kap. 5 § andra stycket rättegångsbalken.

I förarbetena till bestämmelsen anges att den part som återkallar sin talan i ett tvistemål i allmänhet är skyldig att ersätta motparten dennes kostnader. När det gäller undantag från huvudregeln ges exempel där orsaken till och omständigheterna kring återkallelsen särskilt beaktas. Bland annat anges att käranden i regel bör få ersättning för sina kostnader om hans eller hennes återkallelse beror på att svaranden fullgjort det anspråk som talan gällde. Vidare anges att om kärandens talan blivit ändamålslös och det kan antas att den skulle ha bifallits, kan det finnas anledning att kvitta kostnaderna eller i något fall ge käranden rätt till ersättning för sina kostnader. Därutöver anges att det i

vissa fall kan finnas skäl att kvitta kostnaderna när käranden återkallar sin talan och svaranden inte påkallar målets avgörande. (Se NJA II 1943 s. 231.)

Hovrätten instämmer i vad tingsrätten angett om att Pilane inte kan anses ha fullgjort det anspråk som Andréhn - Schiptjenko gjorde gällande och att det varken är lämpligt eller möjligt att göra en bedömning av sakens utgång.

En fråga som är av betydelse för hovrättens bedömning är om det kan anses föreligga en rättslig koppling mellan å ena sidan försäkringsbolaget samt å andra sidan parterna och tvisten. Andréhn - Schiptjenko anförde som grund för käromålet att det förelåg ett försäkringsfall. Pilane hade tecknat försäkringen som var till förmån för ägaren av det försäkrade föremålet, vilket Andréhn - Schiptjenko blev efter det att bolaget under tingsrättens handläggning vidtagit de rättsliga åtgärder som tingsrätten redogjort för i sitt beslut. Det var vidare Andréhn – Schiptjenkos skadeanmälan som ledde till att försäkringsbolaget betalade ut försäkringsersättningen. Vid tillfället för utbetalningen av försäkringsersättningen var det således fråga om en försäkring tecknad av Pilane, till förmån för Andréhn - Schiptjenko. Även om Andréhn - Schiptjenko vidtog åtgärder för att bli försäkringens förmånstagare måste försäkringsbolaget enligt hovrättens bedömning anses ha haft en rättslig koppling till tvisten. Andréhn - Schiptjenko uppnådde syftet med sin talan genom agerandet från försäkringsbolaget, vilket kan tala för att undantagsregeln ska tillämpas.

Utbetalningen av försäkringsersättningen kan emellertid inte anses ha skett i direkt anledning av tvisten och skaderegleringens resultat kan inte likställas med att Andréhn - Schiptjenkos talan vid tingsrätten bifallits. Utbetalningen var i stället resultatet av en från tvisten fristående skadereglering, även om regleringen hade samband med överväganden som rörde tvisten. Försäkringsbolaget och Pilane framstår inte heller som en enhet i förhållande till Andréhn - Schiptjenko. Försäkringsbolagets åtgärd kan därmed inte tillmätas samma betydelse som om Pilane vidtagit åtgärden (jämför det av tingsrätten angivna rättsfallet NJA 1983 s. 576 och Westberg, JT 1995/96 nr 2, s. 388 f.). Det kan därvid konstateras att försäkringsbolagets agerande legat utanför Pilanes kontroll. Pilane invände vid tingsrätten bland annat att skulpturen skadats före ankomsten

till Pilane och att det därför inte fanns anledning att ta försäkringen i anspråk. Med hänsyn till Pilanes inställning till käromålet kan Pilane därmed inte lastas för att inte ha gjort en skadeanmälan. Pilane invände vidare att skulpturen trots skadan hade ett inte obetydligt värde och det framgår av handlingarna i målet att försäkringsbolaget också hade den uppfattningen. Mot bakgrund av vad som nu sagts anser hovrätten, i likhet med tingsrätten, att huvudregeln ska tillämpas. Det förhållandet att Pilane i den angivna situationen inte påkallade en prövning i sak, som i så fall skulle skett i vanlig ordning och varit onödig i förhållande till huvudsaken, leder inte till någon annan bedömning. Omständigheterna leder även till slutsatsen, som tingsrätten också ansett, att Pilane inte orsakat en onödig rättegång. Hovrätten instämmer vidare i tingsrättens bedömning att yrkat belopp är skäligt. Tingsrättens beslut i fråga om rättegångskostnad ska alltså fastställas.

Vid denna utgång ska Andréhn - Schiptjenko ersätta Pilanes rättegångskostnad i hovrätten. Även det belopp som yrkats här är skäligt.

ÖVERKLAGANDE, se bilaga B

Överklagande senast den 1 mars 2021

Gustaf Strand

UDDEVALLA TINGSRÄTT

PROTOKOLL

2020-07-01

Handläggning i
Uddevalle

Aktbilaga 94

Mål nr

T 1469-18

Handläggning i parternas utevaro

RÄTTEN

Tingsfiskalen Anna Carlson

PROTOKOLLFÖRARE

Tingsnotarien Ana Ferreira Rodrigues

PARTER**Kärande**

Andréhn - Schiptjenko Aktiebolag, 556433-9991

Hudiksvallsgatan 8

113 30 Stockholm

Ombud: advokaten Jens Tillqvist och jur.kand. Alexandra Fajers

Advokatfirman Cedeerquist KB

Box 1670

111 96 Stockholm

Svarande

Pilane Heritage Museum AB (svb), 559043-3917

Sältebo 1

471 92 Klövedal

Ombud: advokaten Fredrik Andersson och jur.kand. Axel Hallén

Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB

Box 2235

403 14 Göteborg

SAKEN

Skadestånd m.m.; nu fråga om avskrivning och fördelning av rättegångskostnader

Handlingarna i målet genomgås varvid följande antecknas.

Andréhn - Schiptjenko Aktiebolag (Andréhn - Schiptjenko) ansökte den 1 juni 2018 om stämning och yrkade att tingsrätten skulle förplikta Pilane Heritage Museum AB (Pilane) att till Andréhn - Schiptjenko betala 75 000 euro exklusive mervärdesskatt, jämte ränta.

Dok.Id 399206

PostadressBox 323
451 18 Uddevalla**Besöksadress**

Zachaus gränd 2

Telefon

0522-65 71 00

E-post: uddevalla.tingsratt@dom.se
www.uddevallatingsratt.domstol.se**Telefax**

-

Expeditionstidmåndag – fredag
08:00–16:00

Andréhn - Schiptjenko har därefter återkallat sin talan och begärt att målet avskrivs från vidare handläggning. I samband med återkallelsen har Andréhn - Schiptjenko yrkat att tingsrätten förpliktar Pilane att ersätta Andréhn - Schiptjenko för dess rättegångskostnader. Som grund för sitt yrkande har Andréhn - Schiptjenko angett i huvudsak följande.

Det föreligger sådana särskilda omständigheter som medför att undantag ska göras från huvudregeln avseende fördelning av rättegångskostnader efter återkallelse. Pilane ska därmed ersätta Andréhn - Schiptjenko för dess rättegångskostnader. Att Pilanes försäkringsbolag fullgjort det omtvistade anspråket är en sådan yttre händelse som medfört att Andréhn – Schiptjenkos intresse tillgodosetts. När det omtvistade anspråket tillgodosetts genom en yttre händelse bör hänsyn tas till vilket inflytande svaranden haft över att anspråket inte tillgodosetts tidigare och vilken relation den utomstående haft till tvisten. Eftersom Pilanes försäkringsbolag fullgjort anspråket ska Andréhn - Schiptjenko erhålla full ersättning för sin kostnad. I vilket fall ska Pilane ersätta bolagets kostnad då Pilanes agerande föranlett en onödig rättegång då Pilane bl.a. inte medverkat till en skadereglering.

Pilane har inte haft någon erinran mot att målet avskrivs men har bestridit Andréhn - Schiptjenkos ersättningsyrkande. Pilane har för egen del yrkat att Andréhn - Schiptjenko förpliktas att ersätta Pilane för dess rättegångskostnader. I andra hand har Pilane yrkat att rättegångskostnaderna ska kvittas. Som grund för sitt yrkande har Pilane angett i huvudsak följande. Det är huvudregeln vad avser fördelning av rättegångskostnader efter återkallelse som ska tillämpas. Sådana särskilda omständigheter som krävs för att frånga huvudregeln föreligger inte. Att försäkringsersättning betalats ut till Andréhn - Schiptjenko är ett resultat av bolagets egna åtgärder, åtgärder som legat utanför Pilanes kontroll. Vidare kunde Andréhn - Schiptjenko ha vidtagit sådana åtgärder tidigare istället för att väcka talan mot Pilane.

Tingsrätten meddelar

SLUTLIGT BESLUT

1. Tingsrätten avskriver målet från vidare handläggning.
2. Andréhn - Schiptjenko Aktiebolag, 556433-9991, ska ersätta Pilane Heritage Museum AB (svb), 559043-3917, för dess rättegångskostnader med 423 250 kr, exklusive moms. Av beloppet avser 394 000 kr ombudsarvode. På beloppet ska utgå ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för detta beslut till dess betalning sker.

Skäl för beslutet

Andréhn - Schiptjenko har återkallat sin talan och begärt att målet skrivs av. Pilane har inte haft någon erinran mot att målet skrivs av. Det finns därmed förutsättningar för att skriva av målet.

När det gäller frågan om rättegångskostnader gör tingsrätten följande bedömning. Andréhn - Schiptjenko har återkallat sin talan och begärt att målet skrivs av från vidare handläggning. Enligt huvudregeln ska en part som återkallar sin talan ersätta motpartens rättegångskostnader, endast särskilda omständigheter kan föranleda att ersättningsskyldigheten bestäms på annat sätt. Regeln kan därmed förstås som ett slags presumtionsansvar för käranden som medför att man i tveksamma fall bör avgöra till svarandens fördel, (se Westberg, JT 1995/96 nr 2, s. 384).

Den vanligaste situationen då undantagsregeln tillämpas torde vara när käranden har återkallat sin talan sedan denne uppnått sitt syfte med processen genom svarandens fullgörande av det anspråk som gjorts gällande i rättegången eller genom ingripande av någon utomstående, (se Fitger m.fl. en kommentar till rättegångsbalken JUNO 5 juni 2020). Av förarbetena framgår att en tillämpning av undantagsregeln även kan bli aktuell när ett vidhållande av talan av någon annan anledning blivit ändamålslös och

det kan antas att kärandens talan skulle ha bifallits samt när svaranden underlåter att påkalla målets avgörande trots att han kunnat göra det, (se NJA II 1943 s. 231).

Den talan som Andréhn – Schiptjenko återkallat har gällt frågan om Pilane enligt avtal ska anses skyldigt att ersätta Andréhn - Schiptjenko för skada som funnits på skulpturen eftersom skadan uppstått under låneperioden. För att kunna tillämpa undantagsregeln på den grunden att ett vidhållande av talan blivit ändamålslös och då det kan antas att kärandens talan skulle ha bifallits måste en prognos göras av sakens utgång. Parterna har till stöd för sin talan åberopat såväl skriftlig som muntlig bevisning. I vissa delar har bevisningen varit omfattande och den har åberopats till stöd för att styrka bl.a. tid för skadans uppkomst samt skulpturens värde. Att i detta fall, utan att någon bevisupptagning skett, göra en bedömning av sakens utgång är enligt tingsrättens mening varken möjligt eller lämpligt (jfr. RH 2007:47). Undantagsregeln kan således inte tillämpas på denna grund.

Pilane kan inte anses självt ha fullgjort det anspråk som gjorts gällande i rättegången och undantagsregeln kan därmed inte heller tillämpas på denna grund. Frågan blir då om det finns skäl att tillämpa undantagsregeln då Andréhn - Schiptjenko uppnått sitt syfte med processen efter att Pilanes försäkringsbolag betalat ut försäkringsersättning.

Av utredningen i målet framgår att försäkringsersättning betalats ut till följd av att Andréhn - Schiptjenko vidtagit ett antal åtgärder för att Pilanes försäkringsbolag skulle betala ut försäkringsersättning till bolaget direkt. Dessa åtgärder tycks inte enbart ha bestått i en skadeanmälan med efterföljande skadereglering. Åtgärderna tycks nämligen därutöver ha innefattat en överlåtelse av rättigheter till skulpturen, däribland äganderätten. Andréhn - Schiptjenko har anfört att NJA 1983 s. 576 är det mest närliggande avgörandet för tingsrätten att tillämpa i den nu aktuella tvisten. Tingsrätten anser däremot att rättsfallet inte bör tillmätas någon avgörande betydelse i förevarande mål på grund av bl.a. följande skäl. Försäkringsbolaget har inte haft en sådan klar rättslig ställning till själva tvisten eller ett egenintresse av att tillse att Pilane vann framgång i sin sak. Vidare kan inte Pilane och försäkringsbolaget ses som en enhet i

förhållande till Andréhn - Schiptjenko. Pilane och försäkringsbolaget har onekligen haft en affärsmässig relation till varandra, men endast på grund av att Pilane har varit försäkringsbolagets kund. Försäkringsbolaget bör därför inte betraktas som Pilanes ”förlängda arm”, till skillnad från vad en generalagent kan göra. Vidare bör inte rättsfallet tolkas på så sätt att undantagsregeln ska tillämpas så snart tredje man vidtar en åtgärd som innebär att käranden vinner sitt syfte med rättegången och därför återkallar sin talan, (se Westberg, JT 1995/96 nr 2, s. 389).

Med hänsyn till att Pilane inte fullgjort det omtvistade anspråket, att inte försäkringsbolagets utbetalning kan förstås som att Pilane fullgjort anspråket samt vad som i övrigt framkommit i målet finner tingsrätten att det inte föreligger sådana särskilda skäl som krävs för att kunna göra avsteg från huvudregeln. Slutligen anser inte tingsrätten att Pilanes agerande föranlett en onödig rättegång, Pilane kan därmed inte heller på denna grund åläggas ersättningsansvar. Som en följd härav ska Andréhn - Schiptjenko ersätta Pilane för dess rättegångskostnader. Vad Pilane har yrkat är skäligt.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 1](#) (TR-12)

Överklagande ges in till tingsrätten senast den 22 juli 2020 och ställs till Hovrätten för Västra Sverige. Prövningstillstånd krävs.

Ana Ferreira Rodrigues
Protokollet uppvisat/

Hur man överklagar

Beslut i tvistemål och ärende, tingsrätt

TR-12

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från beslutets datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i beslutet.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningsstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se